

Абесінова О.К.
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри податкового менеджменту
та фінансового моніторингу,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна
abessinovahelena@gmail.com
ORDIC ID: <https://orcid.org/0000-0002-7124-0007>

**ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ З СУБ'ЄКТАМИ
ПЕРВИННОГО ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ**

Abesinova O.K.
PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department
of Tax Management and Financial Monitoring,
Vadym Hetman Kyiv National Economic University,
Kyiv, Ukraine
abessinovahelena@gmail.com
ORDIC ID: <https://orcid.org/0000-0002-7124-0007>

**ORGANISATIONAL ASPECTS OF INTERACTION
BETWEEN THE STATE FINANCIAL MONITORING SERVICE
AND PRIMARY FINANCIAL MONITORING ENTITIES**

Анотація. Згідно з вимогами Міжнародних стандартів Групи з протидії відмивання коштів (FATF) усі країни — члени FATF повинні створити підрозділ фінансової розвідки, національний центр для обробки та аналізу інформації про підозрілі операції, які стосуються відмивання коштів, фінансування тероризму та інших незаконних фінансових операцій. В Україні таким центром є Державна служба фінансового моніторингу, яка реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Одним із ключових завдань Служби державного фінансового моніторингу є взаємодія з суб'єктами первинного фінансового моніторингу, яка базується на обміні інформацією та плідній співпраці. Сучасні реалії, збройна агресія росії як країни-терориста проти Української держави потребують внесення змін і вдосконалення організаційних аспектів взаємодії суб'єктів первинного фінансового моніторингу з Державною службою фінансового моніторингу, адаптації їх до потреб сьогодення.

У статті досліджено процес становлення Державної служби фінансового моніторингу та процедури організації її взаємодії з суб'єктами первинного фінансового моніторингу. Проаналізовано теоретичні форми взаємодії та нормативно-правова база організації фінансового моніторингу визначених суб'єктів. Доведено, що ефективність роботи та належний рівень організації взаємодії Державної служби фінансового моніторингу з

суб'єктами первинного фінансового моніторингу впливають на рівень розкриття економічних злочинів та, відповідно, — на економічну безпеку держави. Військові дії на території України призвели до змін у процедурах здійснення фінансового моніторингу, що викликало необхідність внесення змін у законодавство з питань проведення фінансового моніторингу у нестандартних умовах. Подальшого дослідження потребують питання удосконалення організації фінансового моніторингу з метою підвищення ефективності, гнучкості, оперативного реагування на виклики сьогодення для усунення загрози економічної та національної безпеки держави.

Ключові слова: фінансовий моніторинг, Державна служба фінансового моніторингу, суб'єкти первинного фінансового моніторингу, організація, взаємодія, економічна безпека.

JEL cod: G28, M48

Abstract. In accordance with the requirements of the International Standards of the Financial Action Task Force (FATF), all FATF member countries must establish a financial intelligence unit, a national centre for processing and analysing information on suspicious transactions related to money laundering, terrorist financing and other illegal financial transactions. In Ukraine, such a centre is the State Financial Monitoring Service, which implements state policy in the field of preventing and combating money laundering, terrorist financing and financing of the proliferation of weapons of mass destruction. One of the key tasks of the State Financial Monitoring Service is to interact with the primary financial monitoring entities based on the exchange of information and fruitful cooperation. Modern realities and the armed aggression of the terrorist country against our country require changes and improvement of the organisational aspects of interaction between the primary financial monitoring entities and the State Financial Monitoring Service, and their adaptation to the needs of today. The article examines the process of establishment of the State Financial Monitoring Service and the procedures for organising its interaction with the primary financial monitoring entities. The theoretical forms of interaction and the regulatory framework for organising financial monitoring of the specified entities are analysed. It is proved that the efficiency of work and the proper level of organisation of interaction between the State Financial Monitoring Service and the subjects of primary financial monitoring affect the level of disclosure of economic crimes and, accordingly, the economic security of the State. Military actions on the territory of Ukraine have led to changes in the procedures for financial monitoring, which necessitated amendments to the legislation on financial monitoring in non-standard conditions. Further research is required to improve the organisation of financial monitoring in order to increase efficiency, flexibility, and prompt response to current challenges in order to eliminate the threat to the economic and national security of the state.

Keywords: financial monitoring, State Financial Monitoring Service, subjects of primary financial monitoring, organisation, interaction, economic security.

JEL cod: G28, M48

Постановка проблеми. Основними загрозами фінансової безпеки України є відмивання злочинних доходів, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення. Більше двадцяти років тому уряд нашої країни розпочав розбудову вітчизняної системи боротьби з легалізацією злочинних коштів, створивши службу Державного фінансового моніторингу, яка стала ключовим органом фінансової безпеки України. Одним із головних завдань Держфінмоніторингу є отримання від суб'єктів первинного фінансового моніторингу інформації про підозрілі фінансові операції, узагальнення матеріалів щодо наявних підозр у відмиванні коштів і фінансуванні тероризму та передача їх до правоохоронних органів. На сьогодні Державну службу фінансового моніторингу визнано надійним партнером міжнародного співтовариства з питань фінансового моніторингу, яка ефективно співпрацює з такими міжнародними організаціями, як FATF, Європейський Союз, Комітет експертів Ради Європи з оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму

(MONEYVAL), Егмонтська група підрозділів фінансових розвідок, Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Організація Об'єднаних Націй, також з більш ніж ста п'ятдесятьма підрозділами фінансових розвідок інших країн. Незважаючи на це, формування системи фінансового моніторингу в Україні продовжується, що впливає на необхідність подальшого удосконалення роботи Державної служби фінансового моніторингу України та її взаємодії з суб'єктами первинного фінансового моніторингу. Зазначене актуалізує потребу у дослідженні організації діяльності Державної служби фінансового моніторингу України, пов'язаної зі здійсненням її повноважень.

Проблематика полягає у встановленні передумов та оцінюванні подальшого вдосконалення організаційної взаємодії Державної служби фінансового моніторингу з суб'єктами первинного фінансового моніторингу з метою забезпечення економічної безпеки держави.

Аналіз досліджень і публікацій. Окремі теоретичні та практичні питання розвитку та підвищення ефективності організації служби Державного фінансового моніторингу в Україні висвітлювалися у наукових працях вчених: Акімової О.О. [1], Бисаги К.В. [2], Борець М.В. [3], Гаєвського І.М. [4], Глуценка О. [5], Доценко Т.В. [6], Єфіменко Т.І. [7] та інших. Утім розвиток фінансового моніторингу та оновлення законодавства у цій сфері викликає необхідність дослідження сучасного стану та напрямів удосконалення організації системи фінансового моніторингу.

Методика дослідження. У науковому дослідженні було використано загальнонаукові та спеціальні методи: аналізу, синтезу, групування, опису, порівняння, теоретичного узагальнення.

Метою статті є обґрунтування підвищення результативності фінансового моніторингу та гарантування економічної безпеки держави через вдосконалення організаційної взаємодії Державної служби фінансового моніторингу з суб'єктами первинного фінансового моніторингу.

Виклад основного матеріалу. Утворення координуючого органу фінансового моніторингу України розпочалося у 2002 р. На виконання Указу Президента України від 10 грудня 2001 р. № 1199 Постановою Кабінету Міністрів України від 10 січня 2002 р. № 35 утворено Державний департамент фінансового моніторингу у складі Міністерства фінансів України, діяльність якого регламентувало Положення про Державний департамент фінансового моніторингу від 18 лютого 2002 р. № 194 [8]. Проте повноцінне функціонування Департамент розпочав з дати набрання чинності Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» 12 червня 2003 р. [9]. У 2004 р. Держфінмоніторинг було прийнято до Егмонтської групи. Відповідно Указом Президента України «Про Державний комітет фінансового моніторингу України» від 28 вересня 2004 р. № 1144 Державний департамент фінансового моніторингу було реорганізовано та створено Державний комітет фінансового моніторингу України як центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом [10]. Згідно з його повноваженнями та напрямами діяльності було затверджено організаційну структуру служби (рис. 1).

У складі Державного комітету фінмоніторингу діяло чотири управління та чотири самостійних відділи, штатна чисельність працівників служби у 2004 р. налічувала сто осіб [11].

В умовах інтеграції України до Європейського Союзу, необхідності посилення фінансової безпеки здійснюється постійне вдосконалення вітчизняної системи фінансового моніторингу, суттєві оновлення якої відбулися у 2019–2020 рр. з набуттям чинності нового Закону України № 361-ІХ «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» [12].

Закон був прийнятий з метою адаптувати законодавство України з питань запобігання та протидії відмиванню злочинних доходів до стандартів Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму (FATF), до норм деяких Директив (ЄС) Європейського Парламенту.

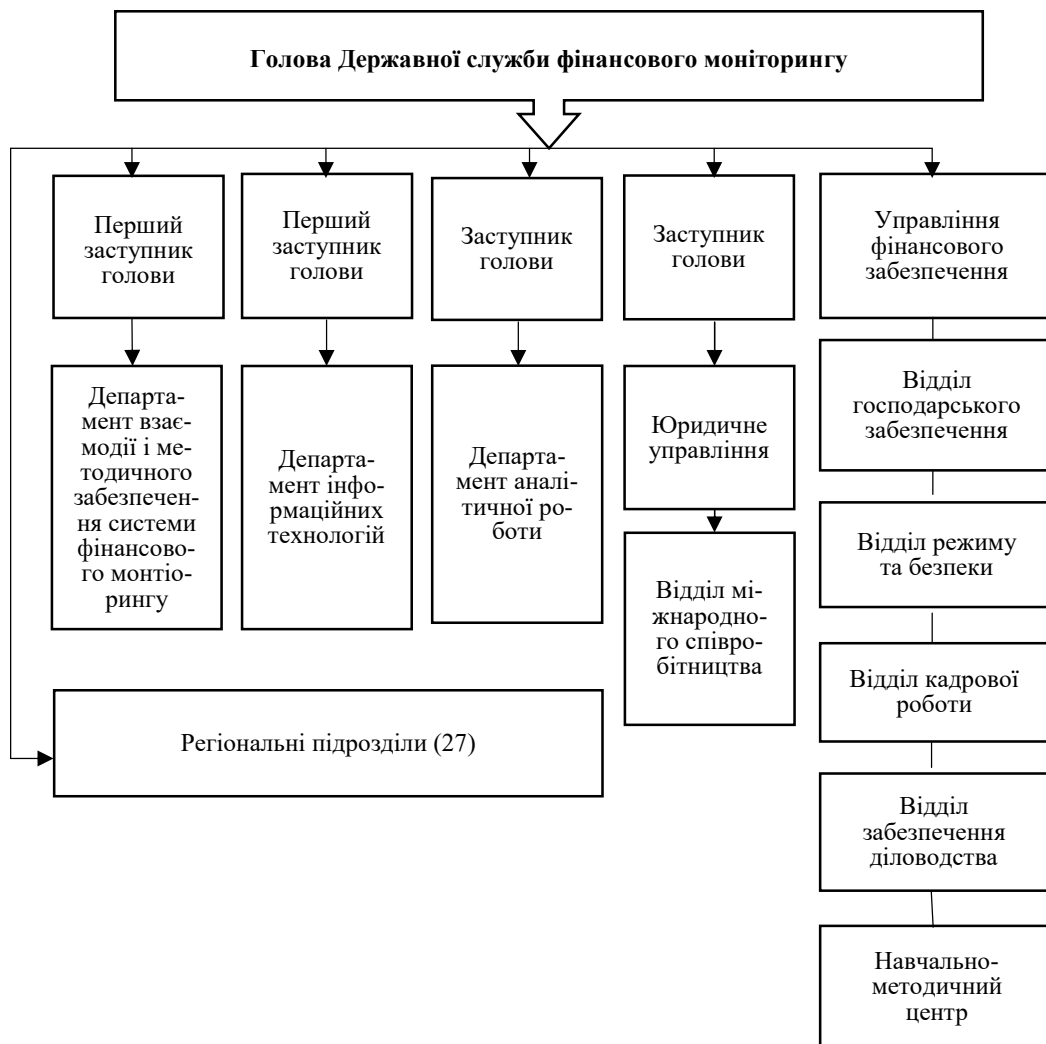

Рис. 1. Структура Державного комітету фінансового моніторингу у 2004 р.

Джерело: побудовано автором за даними [11].

За цим Законом було розширено й перелік суб'єктів первинного фінансового моніторингу (табл. 1).

Таблиця 1

СУБ'ЄКТИ ПЕРВИННОГО ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

Назва суб'єктів первинного фінансового моніторингу			
1) банки, страховики (перестраховики), страхові (перестрахові) брокери, кредитні спілки, ломбарди та інші фінансові установи			
2) оператори платіжних систем			
3) товарні та інші біржі, що проводять фінансові операції з товарами			
4) професійні учасники фондового ринку (ринку цінних паперів), крім осіб, які провадять діяльність з організації торгівлі на фондовому ринку			
5) оператори поштового зв'язку, які надають фінансові платіжні послуги та/або послуги поштового переказу, та/або послуги із здійснення валютних операцій			
6) філії або представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності, що надають фінансові послуги на території України			
7) спеціально визначені суб'єкти первинного фінансового моніторингу (крім осіб, які надають послуги в рамках трудових правовідносин):			
а) суб'єкти аудиторської діяльності; б) бухгалтери, суб'єкти господарювання, що надають послуги з бухгалтерського обліку; в) суб'єкти господарювання, що здійснюють консультавання з питань оподаткування	г) адвокатські бюро, адвокатські об'єднання й адвокати, які здійснюють адвокатську діяльність індивідуально; д) нотаріуси; е) суб'єкти господарювання, що надають юридичні послуги; ж) особи, які надають послуги щодо створення, забезпечення діяльності або управління юридичними особами	з) суб'єкти господарювання, що надають посередницькі послуги та/або консультаційні послуги під час здійснення операцій з нерухожим майном; и) суб'єкти господарювання, які здійснюють торгівлю заготівку дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням і виробами з них	к) суб'єкти господарювання, які проводять лотереї та/або азартні ігри; л) суб'єкти господарювання, які здійснюють торговельну діяльність культурними цінностями та/або надають посередницькі послуги в такій діяльності; м) постачальник послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів; н) інші юридичні особи, які за своїм правовим статусом не є фінансовими установами, але надають окремі фінансові послуги

Джерело: складено автором за даними [12].

Державна служба фінансового моніторингу України на сьогодні є центральним органом державної влади. Вона має повноваження приймати автономні рішення та незалежна від будь-якого впливу. Держфінмоніторинг здійснює діяльність, керуючись Положенням про Державну службу фінансового моніторингу України, що затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 29 липня 2015 р. № 537 [14], і діє на підставі Закону України № 361-IX «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» [13].

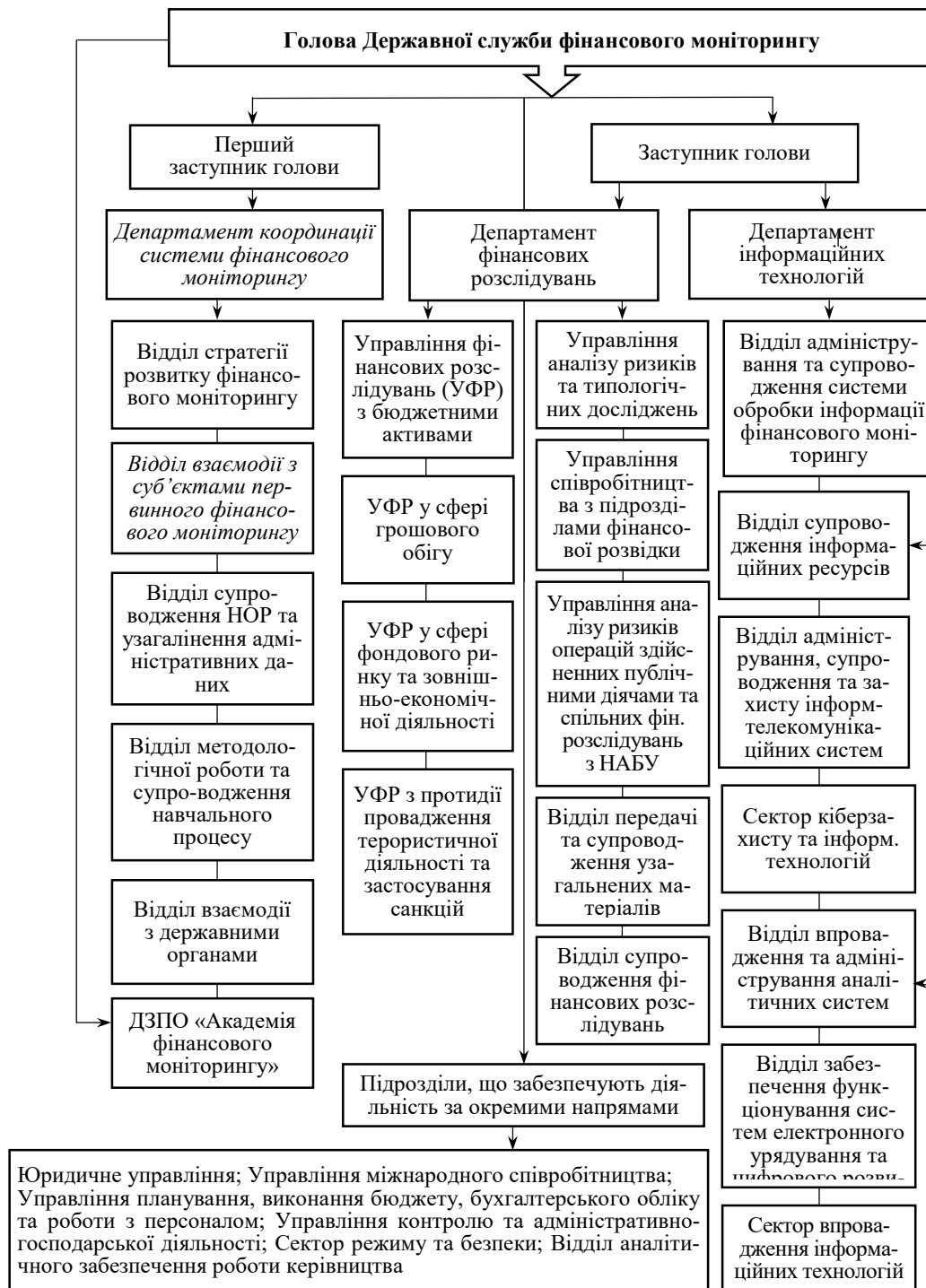

Рис. 2. Структура Державної служби фінансового моніторингу з 2021 р.
 Джерело: побудовано за даними [13].

Порядок організації діяльності Державної служби фінансового моніторингу визначається Регламентом роботи Державної служби фінансового моніторингу України, який встановлює основні положення організації діяльності Держфінмоніторингу, його структурних підрозділів з метою реалізації завдань покладених на нього [15].

З метою організації діяльності Держфінмоніторинг у межах повноважень, передбачених законом:

- 1) забезпечує здійснення заходів із запобігання корупції та контроль за їх реалізацією;
- 2) здійснює добір кадрів в апарат Держфінмоніторингу та на керівні посади на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління служби;
- 3) організовує роботу з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців та працівників апарату Держфінмоніторингу;
- 4) організовує планово-фінансову роботу;
- 5) здійснює контроль за використанням фінансових і матеріальних ресурсів;
- 6) забезпечує організацію та вдосконалення бухгалтерського обліку;
- 7) забезпечує виконання завдань з мобілізаційної підготовки та мобілізаційної готовності держави;
- 8) організовує ведення діловодства та архівне зберігання документів відповідно до встановлених правил [15].

У структурі служби Державного фінансового моніторингу відокремлений відділ взаємодії з суб'єктами первинного фінансового моніторингу (СПФМ), у складі Департаменту координації системи фінансового моніторингу, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері протидії легалізації (відмиванню) злочинних доходів. Зазначений відділ координує взаємодію між службою Державного фінансового моніторингу та суб'єктами первинного фінансового моніторингу. Наявність широкого кола суб'єктів первинного фінансового моніторингу викликає необхідність у регулюванні процесу взаємозв'язку між ними та службою Держфінмоніторингу.

З цією метою на законодавчому рівні розроблені нормативні документи, які визначають порядок взаємодії Державної служби фінансового моніторингу з суб'єктами первинного фінансового моніторингу (табл. 2).

Таблиця 2

**НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ, ЩО РЕГУЛЮЮТЬ ВЗАЄМОДІЮ
ДЕРЖФІНМОНИТОРИНГУ З СУБ'ЄКТАМИ ПЕРВИННОГО ФІНАНСОВОГО МОНИТОРИНГУ**

Назва нормативного документа	Характеристика
1. Порядок подання інформації для взяття на облік (зняття з обліку/ поновлення на обліку) суб'єктів первинного фінансового моніторингу, реєстрації та подання суб'єктами первинного фінансового моніторингу Державній службі фінансового моніторингу інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, іншої інформації, що може бути пов'язана з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення	Визначає механізм подання суб'єктами первинного фінансового моніторингу до Держфінмоніторингу інформації, необхідної для взяття їх на облік як суб'єктів та зняття з обліку / поновлення на обліку, реєстрації та подання суб'єктами Держфінмоніторингу інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, іншої інформації, що може бути пов'язана з легалізацією (відмиванням) злочинних доходів

Назва нормативного документа	Характеристика
2. Порядок ведення Державною службою фінансового моніторингу обліку інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу	Регламентує механізм ведення Держфінмоніторингом обліку інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу
3. Порядок ведення Державною службою фінансового моніторингу обліку суб'єктів первинного фінансового моніторингу	Встановлює порядок ведення Держфінмоніторингом обліку суб'єктів первинного фінансового моніторингу (їх відокремлених підрозділів) (далі — суб'єкти), які подали інформацію для взяття їх на облік, та механізм зняття з обліку / поновлення на облік суб'єктів за їх зверненням у разі припинення/поновлення ними відповідної діяльності або зняття з обліку суб'єктів за зверненням суб'єктів державного фінансового моніторингу, які відповідно до зазначеного Закону виконують функції з державного регулювання і нагляду за суб'єктами, чи на підставі інформації відповідних органів державної реєстрації про скасування державної реєстрації, чи у разі державної реєстрації смерті (для фізичних осіб)

Джерело: побудовано за даними [16].

Виходячи зі змісту нормативних документів, перш за все, суб'єкти первинного фінансового моніторингу, відповідно до п. 1 ч. 2 ст. 8 Закону № 361, зобов'язані стати на облік у Держфінмоніторингу.

Суб'єкти первинного фінансового моніторингу стають на облік шляхом подання до Держфінмоніторингу інформації, яка повинна містити відомості:

- про реєстрацію суб'єкта, його місцезнаходження;
- про відповідального працівника та особу, яка тимчасово буде виконувати обов'язки відповідального працівника у разі його відсутності;
- про відокремлені підрозділи, що є окремими юридичними особами та яким надано дозвіл самостійно подавати інформацію, пов'язану з проведенням фінансового моніторингу [16].

За даними Звіту «Про стан запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» служби Державного фінансового моніторингу, станом на 01.01.2023 на обліку у Держфінмоніторингу перебували 13 030 суб'єктів первинного фінансового моніторингу (зокрема 2034 відокремлені підрозділи). Кількість суб'єктів первинного фінансового моніторингу, які перебували на обліку у Держфінмоніторингу у 2021–2022 рр. наведено на рис. 3.

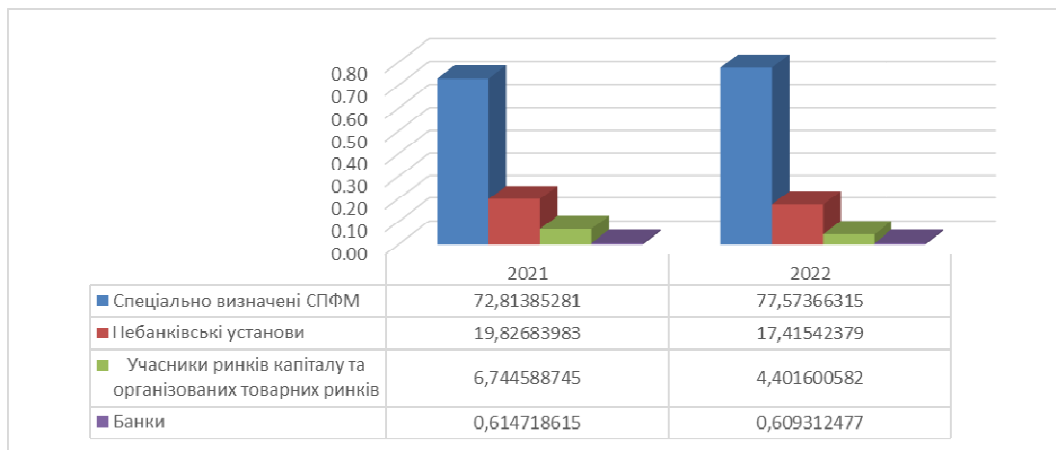

Рис. 3. Динаміка перебування суб'єктів первинного фінансового моніторингу на обліку у Держфінмоніторингу в 2021–2022 рр.

Джерело: побудовано за даними [17].

Одним із обов'язків СПФМ є своєчасне подання до Держфінмоніторингу інформації про фінансові операції, що відповідно до законодавства підлягають фінансовому моніторингу. Суб'єкт первинного фінансового моніторингу повинен вести реєстр — документ, якій містить певну послідовність записів про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, до якого вносять таку інформацію:

- інформацію про проведення порогових фінансових операцій;
- інформацію про спробу проведення підозрілих фінансових операцій;
- про відмову у проведенні фінансових операцій і встановленні ділових відносин;
- про розбіжності в даних про кінцевого бенефіціарного власника, що зазначені в Єдиному державному реєстрі та отримані від суб'єкта первинного моніторингу за результатами належної перевірки клієнта;
- інформацію про зупинення операції та замороження активів, що пов'язані з тероризмом.

Суб'єкт первинного фінансового моніторингу повинен забезпечувати реєстрацію інформації про операції, що пов'язані з фінансовим моніторингом і вести реєстр в електронній формі з використанням відповідних реквізитів.

Кількість отриманих Державною службою фінансового моніторингу повідомлень про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, у період 2018–2022 рр. наведено на рис. 4.

Наразі в останній період спостерігаємо значне зменшення кількості повідомлень про фінансові операції, які підлягають фінансовому моніторингу. Це пов'язане, зокрема, зі змінами у процедурах здійснення фінансового моніторингу, які адаптуються до умов воєнного стану, що діє на території України з 24.02.2022. За Законом № 2115, у період дії воєнного стану, в разі фізичної неможливості подання інформації до Держфінмоніторингу суб'єкти первинного фінансового моніторингу подають таку інформацію невідкладно після отримання.

мання такої можливості, але не пізніше від трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни [19]. У цей період за неподання чи несвоєчасне подання інформації до служби Державного фінансового моніторингу до суб'єктів первинного фінансового моніторингу не застосовується адміністративна та/або кримінальна відповідальність.

Рис. 4. Динаміка взяття та облік та інформування СПФМ про фінансові операції протягом 2018–2022 рр.

Джерело: побудовано за даними [18].

Крім того, для забезпечення національної безпеки та територіальної цілісності України 19 листопада 2022 р. було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту фінансової системи України від дій держави, що здійснює збройну агресію проти України, та адаптації законодавства України до окремих стандартів Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) і вимог Директиви ЄС 2018/834» [20]. Цей Закон запровадив низку змін у законодавстві України про фінансовий моніторинг: були посилені вимоги до перевірки ділової репутації керівників, голови, членів наглядової ради СПФМ і відповідальних працівників за здійснення фінансового моніторингу на предмет виявлення можливої наявності громадянства (підданства) держави, яка здійснює збройну агресію проти України. У разі підтвердження зазначені працівники мають бути усунені від керівництва / виконання функцій у сфері фінансового моніторингу. Також Закон посилив вимоги і до перевірки клієнтів, діяльність яких пов'язана з державою-агресором. Зокрема, Закон визначив перелік клієнтів, яких СПФМ зобов'язаний віднести до високоризикових і проводити щодо таких клієнтів посилені заходи належної перевірки. Суб'єкт первинного фінансового моніторингу має обов'язково повідомляти у Державну службу фінансового моніторингу про порогові операції, в яких хоча б одна сторона — учасник фінансової операції має місцезнаходження, реєстрацію чи місце проживання у країні-агресорці.

Також зміни відбулися й у фінансовому моніторингу банківської сфери. Було запроваджено спрощення механізмів проведення фінансового моніторингу через скасування перевірки джерел походження готівкових коштів, що передбачено чинним законодавством, які зараховуються на рахунки ЗСУ для надання допомоги на спеціальний рахунок, відкритий Національним банком України [21].

Однак уряд країни розробляє заходи з підвищення результативності взаємодії між суб'єктами первинного фінансового моніторингу і Державною службою фінансового моніторингу, а саме заходи, що спрямовані на збільшення ефективності забезпечення формування СПФМ повідомлень про фінансові операції, що пов'язані з проведенням фінансового моніторингу. Так, Міністерство фінансів України у червні 2021 р. видало наказ № 322 «Про затвердження порядку обміну інформацією з питань фінансового моніторингу» [22], який визначає правила інформаційної взаємодії СПФМ та Державної служби фінансового моніторингу. Цей наказ регламентує порядок створення особистого кабінету СПФМ і доступу до електронного кабінету системи фінансового моніторингу. З 15 лютого 2022 р. Державна служба фінансового моніторингу розпочала тестування обміну інформацією з суб'єктами первинного фінансового моніторингу засобами Інформаційно-телекомунікаційної системи «Електронний кабінет системи фінансового моніторингу» (ІТС «е-кабінет СФМ»), яка впроваджується за підтримки проєкту «Антикорупційна Ініціатива Європейського Союзу в Україні (EUACI)». З використанням особистих кабінетів ІТС «е-кабінет СФМ» користувачі зможуть сформувати та подати до Держфінмоніторингу визначену законом інформацію, а також отримувати повідомлення, запити, рішення, доручення Держфінмоніторингу та інші відомості. Застосування цієї системи значно прискорить і полегшить процес взаємодії між суб'єктами первинного фінансового моніторингу та Державної служб фінансового моніторингу. Очікується, що зазначений наказ набуде чинності після припинення чи скасування воєнного стану.

Висновки. Отже, запровадження військового стану в Україні внесло корективи й в організацію взаємодії суб'єктів первинного фінансового моніторингу з Державною службою фінансового моніторингу. З одного боку, це відстрочення подання документів, звітності на період скасування воєнного стану у разі фізичної неможливості це зробити вчасно; а з другого — посилення вимог до перевірки фінансових операцій з метою швидкого блокування підозрілих операцій, що пов'язані зі збройною агресією проти України. Важливо зазначити, що організація взаємодії суб'єктів первинного фінансового моніторингу з Державною службою фінансового моніторингу в умовах воєнного стану вимагає більш високої гнучкості та реактивності для ефективної протидії незаконним фінансовим операціям та захисту фінансової системи країни. Для цього потребують подальшого вдосконалення механізми обміну інформацією та деталізація відповідних дій шляхом запровадження нових нормативних актів, положень і методичних рекомендацій.

Література

1. Акімова О.В. Фінансовий моніторинг в системі державного фінансового контролю: теорія, методологія, практика: монографія. Краматорськ: ДДМА, 2017. 300 с.

2. Доценко Т.В. Удосконалення системи фінансового моніторингу як інструмент забезпечення економічної безпеки національної економіки : дис..доктора філософії: 051 — економіка; Сумський державний університет. Суми, 2020. 306 с.
3. Бисага К. В. Державне управління у сфері протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом: європейський досвід для України: дис. канд. наук з держ. управ.: 25.00.01 — теорія та історія державного управління. Івано-Франківськ, 2018. 212 с.
4. Борець М. В. Повноваження Державної служби фінансового моніторингу України. Форум права. 2014. № 3. С. 22–28. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2014_3_XX.pdf
5. Глущенко О., Семеген І. Антилегалізаційний фінансовий моніторинг: ризик-орієнтований підхід : монографія / за заг. ред. Р. Слав'юка. Київ : УБС НБУ. 2014. 386 с.
6. Гаєвський І.М. Щодо деяких функцій державної служби фінансового моніторингу України & Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Право». 2013. Вип. 182(1). С. 211–218.
7. Розвиток національної системи фінансового моніторингу: монографія / Т.І. Єфименко, С. С. Гасанов та ін. К. : ДННУ “Акад. фін. управління”, 2013. 380 с. URL: https://afu.kiev.ua/getfile.php?page_id=450&num=13
8. Про затвердження Положення про Державний департамент фінансового моніторингу: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.02.2002 № 194. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/222137__513270
9. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом: Закон України від 12 червня 2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249-15#Text>
10. Про Державний комітет фінансового моніторингу України: Указ Президента України від 28 вересня 2004 р. № 1144. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1144/2004#Text>
11. Фінансова розвідка України. 20 років розвитку та звершень: Збірка матеріалів з нагоди 20-річчя з дня створення Державної служби фінансового моніторингу України. К., 2022. 158 с. URL: <https://fiu.gov.ua/assets/userfiles/0350/20rokiv/2201041816rokivFin MonitoringspreedSmallFileSize.pdf>
12. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>.
13. Структура Держфінмоніторингу: оф.сайт Державної служби фінансового моніторингу України. URL: <https://fiu.gov.ua/pages/pro-sluzhbu/zagalni-vidomosti/struktura/sxema-strukturi-derzhfinmonitoringu.html>.
14. Положення про Державну службу фінансового моніторингу України: постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2015 р. № 537. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/653-2020-п#Text>
15. Про затвердження Регламенту роботи Державної служби фінансового моніторингу України: Наказ Державна служба фінансового моніторингу України від 06.10.2020 № 93. URL: <https://fiu.gov.ua/assets/userfiles/ЮУ/Накази/Регламент%2093.pdf>
16. Деякі питання організації фінансового моніторингу: Постанова Кабінету Міністрів України від 9 вересня 2020 р. № 850. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/850-2020-п#п78>
17. Відомості про стан запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсю-

дження зброї масового знищення в державі. URL: <https://data.gov.ua/dataset/a53d4f3f-456d-4c61-9a82-62e5906c9184>

18. Звіт Державної служби фінансового моніторингу України за 2022 рік. URL: <https://fiu.gov.ua/assets/userfiles/0350/zvity/zvit2022ukr.pdf>

19. Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документі у період дії воєнного стану або стану війни: Закон України від 03.03.2022 Р № 2115-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2115-20#n6>

20. Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту фінансової системи України від дій держави, що здійснює збройну агресію проти України, та адаптації законодавства України до окремих стандартів Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) і вимог Директиви ЄС 2018/834: Закон України від 04.11.2022 року № 2736-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2736-IX#Text>

21. Про особливості виконання окремих вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду з питань реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) протягом дії воєнного стану : Постанова правління НБУ від 23.03.2022 № 60. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0060500-22#Text>

22. Про затвердження порядку обміну інформацією з питань фінансового моніторингу Наказ Міністерства фінансів України від 04.06. 2021 р. № 322 https://ips.ligazakon.net/document/view/RE36657Z?utm_source=biz.ligazakon.net&utm_medium=news&utm_content=bizpress01

23. Про заходи у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення в зв'язку із введенням воєнного стану: Постанова Правління НБУ № 25 від 27.02.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0025500-22#Text>.

24. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України № 64/2022 від 24.02.2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>.

25. Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні»: Закон України від 24.02.2022 р. № 102-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text>.

26. Щодо виконання вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу на період воєнного стану (на заміну рекомендацій від 11.03.2022 року). Вебсайт. URL: <https://fiu.gov.ua/pages/dijalnist/funkcional/news/shhodo-vikonannya-vimog-zakonodavstva-u-sferi-finansovogo-monitoringu-na-period-vojenного-chasu-24-05-2022.html>

References

1. Akimova O.V. (2017) Financial monitoring in the system of state financial control: theory, methodology, practice: monograph. Kramatorsk: KRAMATORSK: DGMA., 300 p. [in Ukrainain].

2. Dotsenko T.V. (2020) Improvement of the financial monitoring system as a tool for ensuring the economic security of the national economy: Ph: 051 — Economics; Sumy State University. Sumy., 306 p. [in Ukrainain].

3. Public administration in the field of combating legalisation (laundering) of proceeds from crime: European experience for Ukraine: PhD in Public Administration: 25.00.01-theory and history of public administration. Ivano-Frankivsk, 2018. 212 p. [in Ukrainain].

4. Powers of the State Financial Monitoring Service of Ukraine. (2014). № 3. Pp. 22-28. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2014_3_XX.pdf [in Ukrainain].

5. Glushchenko O., Semegen I. (2014). Anti-legalisation financial monitoring: risk-oriented approach: monograph / edited by R. Slaviuk. Kyiv: UBS NBU. 386 p. [in Ukrainain].

6. Gayevsky I.M. (2013). On some functions of the state financial monitoring service of Ukraine & Scientific Bulletin of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. Series «Law». Issue 182(1). Pp. 211-218. [in Ukrainian].
7. Development of the national system of financial monitoring: monograph / T.I. Efimenko, S.S. Hasanov et al. K. : SSIU «Acad. of Financial Management», 2013. 380 c. URL: https://afu.kiev.ua/getfile.php?page_id=450&num=13 [in Ukrainian].
8. On Approval of the Regulation on the State Department of Financial Monitoring: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 194 of 18.02.2002: https://zakononline.com.ua/documents/show/222137__513270
9. On Prevention and Counteraction to Legalisation (Laundering) of the Proceeds of Crime: Law of Ukraine of 12 June 2003 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249-15#Text>
10. On the State Committee for Financial Monitoring of Ukraine: Decree of the President of Ukraine of 28 September 2004 No. 1144. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1144/2004#Text>
11. Financial Intelligence of Ukraine. 20 years of development and achievements: Collection of materials on the occasion of the 20th anniversary of the establishment of the State Financial Monitoring Service of Ukraine. 158 c. URL: <https://fiu.gov.ua/assets/userfiles/0350/20rokiv/2201041816rokivFinMonitoringspreedSmallFileSize.pdf>
12. On Prevention and Counteraction to Legalisation (Laundering) of the Proceeds of Crime, Financing of Terrorism and Financing of the Proliferation of Weapons of Mass Destruction: Law of Ukraine of 06.12.2019, No. 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>
13. Structure of the State Financial Monitoring Service of Ukraine: official website of the State Financial Monitoring Service of Ukraine. URL: <https://fiu.gov.ua/pages/prosluzhbu/zagalni-vidomosti/struktura/sxema-strukturi-derzhfinmonitoringu.html>.
14. Regulation on the State Financial Monitoring Service of Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 29.07.2015 No. 537. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/653-2020-п#Te>.
15. On Approval of the Regulations of the State Financial Monitoring Service of Ukraine. Order of the State Financial Monitoring Service of Ukraine dated 06.10.2020 no. 93. URL: <https://fiu.gov.ua/assets/userfiles/ЮУ/Накази/Регламент%2093.pdf>
16. Some issues of financial monitoring organisation Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 9 September 2020, No. 8 50. U RL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/850-2020-п# n78>
17. Information on the state of prevention and counteraction to the legalisation (laundering) of proceeds of crime, terrorist financing and financing of the proliferation of weapons of mass destruction in the state. U RL: <https://data.gov.ua/dataset/a53d4f3f-456d-4c61-9a82-62e5906c9184>
18. Report of the State Financial Monitoring Service of Ukraine for 2022. U RL: <https://fiu.gov.ua/assets/userfiles/0350/zvity/zvit2022ukr.pdf>
19. On the Protection of the Interests of Reporting Entities and Other Documents during the Period of Martial Law or State of War: Law of Ukraine dated 03.03.2022 No. 2115-IX. U RL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2115-20 #n6>
20. On Amendments to Certain Laws of Ukraine on the Protection of the Financial System of Ukraine from the Actions of the State Conducting Armed Aggression against Ukraine and Adaptation of Ukrainian Legislation to Certain Standards of the Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF) and Requirements of EU Directive 2018/834: Law of Ukraine of 04.11.2022 No. 2736-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2736-IX#Text>.
21. On the peculiarities of fulfilling certain requirements of the legislation in the field of financial monitoring, currency supervision, supervision over the implementation and

monitoring of the effectiveness of personal special economic and other restrictive measures (sanctions) during martial law: Resolution of the NBU Board of 23.03.2022 No. 60. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0060500-22#Text>.

22. On Approval of the Procedure for the Exchange of Information on Financial Monitoring Order of the Ministry of Finance of Ukraine of 04.06.2021 No. 322 https://ips.ligazakon.net/document/view/RE36657Z?utm_source=biz.ligazakon.net&utm_medium=news&utm_content=bizpress01

23. On measures in the field of prevention and counteraction to legalisation (laundering) of the proceeds of crime, terrorist financing and financing of the proliferation of weapons of mass destruction in connection with the introduction of martial law: Resolution of the NBU Board No. 25 of 27 February 2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0025500-22#Text>.

24. On the introduction of martial law in Ukraine: Decree of the President of Ukraine No. 64/2022 of 24.02.2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>.

25. On Approval of the Decree of the President of Ukraine «On the Introduction of Martial Law in Ukraine»: Law of Ukraine of 24.02.2022, No. 102-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text>.

26. On the implementation of the requirements of the legislation in the field of financial monitoring for the period of martial law (to replace the recommendations of 11.03.2022). Website. URL: <https://fiu.gov.ua/pages/dijalnist/funkcional/news/shhodo-vikonannya-vimog-zakonodavstva-u-sferi-finansovogo-monitoringu-na-period-vojenного-chasu-24-05-2022.html>